

**CRITERIS PER A LA REDACCIÓ
I LA PUBLICACIÓ DE RECULLS DE TOPONÍMIA**

(Versió 2, 30.6.2003)

Sumari

1. Presentació
2. Disseny general de la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica»
3. Les fonts documentals
4. Els mapes i plànols reproduïts
5. La llista de noms propis
 - 5.1. L'entrada
 - 5.1.1. Definició i forma de l'entrada
 - 5.1.2. Les entrades múltiples
 - 5.1.3. L'ús dels claudàtors i els parèntesis
 - 5.1.4. L'ús de les majúscules
 - 5.1.5. Els renoms
 - 5.2. L'ordenació de les entrades
 - 5.3. La transcripció fonètica
 - 5.4. El comentari
 - 5.5. Els extractes documentals
 - 5.6. Les remissions
6. Els apèndixs

1. Presentació

Els reculls de noms de lloc que l'Institut d'Estudis Catalans publica dins la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica» de la Secció Filològica segueixen una disposició interna específica que depassa els criteris tipogràfics establerts per a les altres col·leccions generals de l'IEC.

Aquests reculls, que apleguen la toponímia menor d'un terme municipal o d'una porció de territori dels Països Catalans, s'editen des del 1995, any en què s'inicià la col·lecció, i fins al 2002 hom n'ha publicat sis volums. De volum en volum, s'ha anat definint aquesta disposició interna particular, que ara s'ha consolidat prou per a poder fixar els criteris generals presents. Això no obsta perquè hi hagi, per raó del contingut, obres idiosincràtiques des del punt de vista del disseny interior; aquestes obres es tracten individualment, tot i que s'ha de procurar d'acostar-les, en allò que sigui possible, als criteris generals.

Amb aquesta finalitat, l'Oficina de Correcció i Assessorament Lingüístics del SEREIEC va elaborar, el 28 de novembre de 2002, els criteris que figuren a continuació amb la col·laboració de Josep Moran i Joan Anton Rabella, de l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC; de Sílvia López, responsable de Correcció del Servei de Producció Editorial, i de Marta Toro, col·laboradora externa del dit Servei, especialitzada en la correcció de les obres de la col·lecció damunt dita.

2. Disseny general de la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica»

El disseny de les obres incloses en la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica» segueix, en termes generals, els criteris establerts per a les obres de 17 × 24 cm de format;¹ tanmateix, presenten unes peculiaritats, repetides en els diferents volums de la col·lecció, que fan necessària una regularització i unificació.

Entre d'altres, i per ordre d'aparició al llarg de l'obra, podem esmentar les característiques particulars següents:

- a) Una llista d'abreviacions de fonts documentals buidades o consultades.
- b) Uns quants mapes i plànols de situació de la zona abraçada per l'obra.
- c) La llista de noms propis, formada per topònims i antropònims, i de genèrics de toponímia objecte del treball.
- d) Si s'escau, un o diversos apèndixs amb més noms propis (noms de casa, renoms, partides de terra, noms d'arbres singulars, etc.).

La sigla amb què es designa aquesta col·lecció és TOdO. Apareix al lloc de les obres publicades juntament amb el número que té el volum dins la col·lecció, escrit a sota amb xifres romanes. Ambdues expressions es componen del cos 10 i amb interlineat 14 (ex. [1]).

[1]

TOdO
VI

1. Cf. *Criteris de distribució tipogràfica de les parts dels llibres de 17 × 24 cm de format (quart perllongat)*, versió 12a, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2002, p. 7-60.

3. Les fonts documentals

Les fonts documentals emprades en el buidatge onomàstic s'agrupen en tres blocs: els arxius, els manuscrits i la bibliografia impresa (ex. [2]; es tracta només d'una mostra), als quals s'afegeix de vegades un quart bloc amb els mapes consultats.

[2] ARXIUS

AHAT	Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona
AHL	Arxiu Històric de Lleida
AHNM	Arxiu Històric Nacional, Madrid

MANUSCRITS

<i>Casaments</i> 1809	Casaments de 1809 a 1839. 128 pàgines numerades. Relligat junt amb <i>Bapt.</i> 1809 i <i>Òbits</i> 1809. AHAT, caps 23, núm. 86.
<i>Llevador</i> 1601	<i>Llevador de censos y censals de tot lo Priorat</i> . Va de 1601 a 1622. AHNM, secció «Clero libros», 14564.
MN 1303	<i>Manual notarial</i> . Anys 1303-1305. Volum en quart. 94 folis numerats. AHAT, caps núm. 21.
MN 1642a	<i>Manual notarial 1642-1652</i> . Núm. 20. AHAT.
MN 1642b	<i>Manual notarial 1642-1661</i> . Núm. 44. AHAT.

BIBLIOGRAFIA IMPRESA

Amigó 1995	<i>Siurana de Prades, enllà de la història i la llegenda</i> , per Ramon AMIGÓ ANGLÈS. Fundació Roger de Belfort. Santes Creus, 1995.
BISO	<i>Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica</i>
<i>Cartas</i>	<i>Cartas de población y franquicia de Cataluña</i> , per José M. ^a Font Rius. I. Textos. CSIC. 1969.
DIEC	<i>Diccionari de la llengua catalana</i> . Institut d'Estudis Catalans, 1995.
<i>Fog. 1497</i>	<i>El fogatge de 1497</i> , per Josep Iglésies. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana. Rafael Dalmau, editor, 1991. L'Albi correspon a les p. 292-294 del volum II.
<i>PadVe</i> 1899	«Padron vecinal y repartos de territorial, y subsidio», acta de la sessió municipal ordinària del 27 de gener de 1889. AMA.
Perea 1984	<i>La Morera de Montsant i el seu terme municipal. Toponímia</i> , per Eugeni PEREA SIMÓN. Santes Creus, 1984.
<i>Val. 1576</i>	<i>Llibre de valies 1576</i> . Folis numerats fins al núm. 79. AMA.

Si en una obra ha calgut recórrer a informants locals, aquest apartat passa a titular-se *fonts d'informació*, i es divideix en dos grans blocs: *fonts orals* i *fonts documentals*.

4. Els mapes i plànols reproduïts

Cada obra de la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica» porta, com a mínim, un mapa del territori objecte d'estudi, en el qual hi ha d'haver situats els topònims més rellevants.

Si es tracta d'un municipi, hi ha d'haver dues representacions cartogràfiques, si més no: un mapa del terme municipal i un plànol del nucli urbà. De vegades se n'hi afegeix una tercera de noms antics que són en desús.

Els topònims que figuren en aquestes representacions cartogràfiques ometen l'article del genèric que hi pugui haver en la forma de l'entrada de la llista de noms. P. ex.: *la font dels Lladres* apareix en el mapa com a *font dels Lladres*; *el barranc Fondo* hi apareix com a *barranc Fondo*; etcètera.

5. La llista de noms propis

La llista de noms propis, que és la part principal d'aquestes obres, és encapçalada pel títol genèric «LLISTA DE NOMS», ja que habitualment abraça tant topònims com antropònims, per bé que omet els noms de fonts. Aquest títol es compon en caixa alta del cos 14, amb les mateixes característiques que un títol de capítol, segons els criteris generals.

Generalment, escau de posar una nota a peu de pàgina a aquest títol amb el text següent: «Si el nom és viu, el comentari va en primer lloc i els extractes documentals, en segona posició. Si ha caigut en desús, l'ordre s'inverteix.» La crida de la nota ha de tenir la forma d'un asterisc, perquè no es pugui confondre amb els números volats que distingeixen les entrades homògrafes.

Cada element de la llista de noms (d'ara endavant *article*) conté la informació següent, per aquest ordre:

- 1r) El nom del topònim o de l'antropònim (d'ara endavant, *entrada*).
- 2n) Si s'escau, a la dreta del topònim, bastant separada, la transcripció fonètica del nom.
- 3r) Si el nom és viu, el comentari de l'autor (ex. [3a]). Si el nom ha caigut en desús, els extractes documentals on s'ha trobat esmentat el topònim (ex. [3b]).
- 4t) Si el nom és viu, els extractes documentals on s'ha trobat esmentat el topònim (ex. [3a]). Si el nom ha caigut en desús, el comentari de l'autor (ex. [3b]).

[3a] **Carrer** [kə're]

Només una dona conserva aquest cognom, escrit amb una ortografia falsa: *Carré*.

«Dominici Carer loci de Albio» (MN 1369, 74v, any 1381); «cum lo Carrer» (MN 1400, 33v, XXVII die January, 1402), «Obijt Petrus Carer» (*Obits* 1389, 92v, 6 febrer 1403); «fill de Fran^{co} Carré» (*Bapt.* 1809, p. 19, 14 desembre 1810), «Fran^{co} Carre Mor» (*PadVé* 1889).

[3b] **Carrerada, la**

«al Prune afronte [...] en la Carrerada» (*Val.* 1712); «in partita dels Clots [...] ab aquilone cum Carrerada dictæ ville» (MN 1730, 124, die 18 mensis Maij, 1734).

Se n'ha perdut el record. Ara diuen que hi ha carrerades pertot arreu.

5è) Si s'escau, una remissió a una altra o a altres entrades. La remissió pot constituir l'únic contingut d'un article. (Per al tractament de les remissions, vegeu el § 5.6).

Entre l'entrada i el comentari o la remissió no es deixa cap línia en blanc; tanmateix, el paràgraf d'extractes documentals porta mitja línia en blanc de separació a sobre i a sota. Entre article i article hi ha una línia en blanc; en aquest cas, s'omet la mitja línia inferior del paràgraf d'extractes documentals (ex. [4]).

[4] **Abella**

«Desporis de Joseph Abella amb Petronila Vila» (*Disp.* 1813, n. 26, el 2.2.1822); «José Abella Querol, natural de Cabacés, falleció [...]» (*Defunc.* 1879, el 1.12.1882).

Abelló

«Dia 1 de Mars de 1719 fou enterrat en lo fossa comu de la Vilella Alta Francesc Abello, mori sense sagraments [...]» (*Enterr.* 1712); «Fou confirmada Maria filla de Gabriel Abello» (*Confirm.* 1772, el 31.8.1772); «murió Francisca Abelló Sanchez en su domicilio [...]» (*Óbit.* 1813, n. 54, el 8.11.1820); «Rosa Abelló Sabaté de 85 años natural de Vilella Alta, falleció [...]» (*Defunc.* 1873, l. 2, n. 68, el 27.8.1878).

El trobem documentat durant els segles XVIII i XIX. Bastant comú en altres pobles de la contrada.

5.1. *L'entrada*

5.1.1. *Definició i forma de l'entrada*

L'entrada és l'encapçalament de l'article i es compon destacada en lletra negra. Es tracta d'un topònim, un cognom o un renom.²

L'entrada pot ésser única o múltiple; els signes de puntuació (comes, claudàtors i parèntesis) i les partícules conjuntives que separen els diferents noms de l'entrada múltiple (*i, o*) s'han de compondre amb lletra rodona regular.

A fi de facilitar l'ordenació alfabètica de les entrades (cf. el § 5.2), es desplacen a la dreta, separats per una coma, tots els elements que precedeixen la part concreta del nom (part subratllada dels ex. [5-6]).

[5] **Brisda, ca la**

[6] **Creueta, el planell de la**

Si es tracta d'un topònim format per més d'un mot significatiu, cal tenir en compte que, en qualsevol cas, tan sols hi pot haver un element que faci de genèric: en general, coincideix amb el primer mot significatiu, que identifica la classe d'element orogràfic de què es tracta (part subratllada dels ex. [7-9]).

[7] **Coma de l'Hospital, el camí de la**

[8] **Cap de la Coma Major, el puig del**

[9] **Damunt Sant Cosme, l'horta**

La forma de l'entrada és normalitzada partint de la pronúncia local genuïna i d'acord amb l'ortografia i la morfologia normatives (ex. [10-11]).

2. En aquesta proposta, el terme *renom* abraça també els sobrenoms, els malnoms i els pseudònims.

[10] **Ferrer**

[...]

També és un dels llinatges desapareguts. Entre *Farré*, *Ferré*, *Farrer* i *Ferrer*, n'hem aplegat trenta inscrits en els naixements del poble.

[11] **Magina**

«ego petrus majina» (C 58, 1.6.1609).

Si es tracta de castellanismes, gal·licismes o anglicismes evidents, es normalitzen gràficament en la llengua original i es posen entre cometes (ex. [12-13]).

[12] «**Alejandro**», **ca l'**

[13] «**Pepe**» **Labeló, cal**

De vegades, cal fer-hi ajustaments perquè es tracta de noms deformats pronunciats d'acord amb la llengua original o bé a la catalana (ex. [14-15]). La transcripció fonètica, si s'escau, ens permet de conèixer la pronunciació real i exacta que en fan els habitants de la contrada (cf. el § 5.3).

[14] «**Mílio**», **cal, i el bosc del «Mílio»**

[15] «**Bellissàrio**», **cal**

5.1.2. *Les entrades múltiples*

Si hi ha diferents noms relacionats amb el mateix topònim o antropònim, se situen tots en la mateixa entrada, que esdevé múltiple.

El fet que dos noms o més estiguin coordinats per la conjunció *o* significa que s'han documentat indistintament aquestes denominacions per al mateix indret. Es tracta, doncs, de denominacions sinònimes (ex. [16-18]).

[16] **Bocenathi o Boenath**

[17] **Bru o Bruna o Bruneta**

[18] **Bardina o la coma de Bardina**

Si el primer element és compost, cal posar una coma davant la conjunció *o*; els altres noms s'escriuen en el mateix ordre que s'enuncien i s'ordenen alfabèticament pel primer mot significatiu (ex. [19-21]). Els elements intermedis ometen la part concreta i els nexes que la precedeixen (ex. [22]).

[19] **Horts, el camí dels, o el caminet dels Horts**

[20] **Vell, el cementiri, o el fossar Vell**

[21] **Apotecari, la bassa de l', o el toll de l'Apotecari**

[22] **Sants Cosme i Damià, la capella dels, o l'ermita o l'església dels Sants Cosme i Damià**

El fet que dos noms o més estiguin coordinats per la conjunció *i* significa que es tracta d'un renom o un cognom i d'indrets que també porten aquest renom o cognom (ex. [23-24]).

- [23] **Ganxo i cal Ganxo**
[24] **Xollador i cal Xollador**

Si el primer element és un compost, cal posar una coma davant la conjunció *i*; els altres noms s'escriuen en el mateix ordre que s'enuncien i s'ordenen alfabèticament pel primer mot significatiu. Els elements intermedis ometen la part concreta i els nexes que la precedeixen (ex. [25-26]).

- [25] **Maset Nou, el collet del, i els fornets del Maset Nou**
[26] **Masdéu, el, i el camí, el camp, el pla i la roca del Masdéu**

Finalment, hi ha entrades en què es barregen la coordinació disjuntiva i la coordinació copulativa. En aquests casos, els elements coordinats a partir de la primera *o* es posen entre parèntesis (ex. [27]; cf. el § 5.1.3).

- [27] **Felis, el barranc (o el comellar) del, i els castanyers i la font del Felis**

5.1.3. *L'ús dels claudàtors i els parèntesis*

En els noms compostos, els claudàtors indiquen que el nom en qüestió s'esmenta, indistintament, amb el fragment que figura entre claudàtors i sense (ex. [28-33]).

- [28] **Siuranella, [la], i la cingla, el grau, la roca, la roca Alta i el torrent de [la] Siuranella**
[29] **Rosselló, [de]**
[30] **Hospital [de Sant Jaume], l'**
[31] **Birlans [del Bernat], els**
[32] **Vinaixa, la carretera [vella] de**
[33] **camp de futbol [nou], el**

En algun cas, es tracta del genèric que els autors del recull consideren implícit segons la documentació consultada, encara que no l'hagin poguda documentar (ex. [34]).

- [34] **Cànem, [l'hort] del**

Pel que fa als parèntesis, assenyalen formes alternatives relacionades sobretot amb les combinacions entre preposicions i articles (ex. [35-36]).

- [35] **Carabassa i el collet i el tossal d'en (o del) Carabassa**
[36] **Comes Cabraïns, les, o les Comes de (o dels) Cabraïns**

Els parèntesis també es fan servir en els casos de coincidència de coordinació disjuntiva i coordinació copulativa en una mateixa entrada (cf. el § 5.1.2, al final).

5.1.4. *L'ús de les majúscules*

Els noms simples porten sempre la inicial en majúscula (ex. [37-38]).

- [37] **Manresa**
[38] **Rabundós**

Els noms compostos porten el genèric i les partícules (articles, preposicions i conjuncions) en minúscula, i la resta, amb la inicial en majúscula (ex. [39-46]). Vegeu també el que hem dit al § 5.1.1.

- [39] **Apotecari, l'hort de ca l'**
- [40] **Draper, el molí**
- [41] **Roca de la Bruixa, el barranc**
- [42] **Afanartes, lo coll de n'**
- [43] **Jaumeta, les roques de na**
- [44] **Comes Cabraïns, el riu de les, o el riu de les Comes Cabraïns**
- [45] **Casa de la Vila, la (= l'Ajuntament)**
- [46] **Major, la plaça**

En els cas dels noms de lloc, hi pot haver entrades amb la inicial del primer mot en minúscula: es tracta de genèrics dels quals s'omet habitualment la part concreta del topònim (ex. [47-51]).

- [47] **autopista [de l'Ebre], l'**
- [48] **capelleta, la** (es tracta d'una capella petita; hi falta l'advocació)
- [49] **església, l'** (també hi falta l'advocació)
- [50] **abadia, l', i l'hort, el pati, el tros i la vinya de l'Abadia** (hi falta el concret de *abadia, l'*)
- [51] **Carretera, la** (es tracta d'un carrer)

5.1.5. *Els renoms*

Els renoms, sobrenoms, malnoms i pseudònims compostos s'han d'entrar pel primer mot significatiu, que ha de contenir tota la informació, i fer-hi remissió des dels altres mots significatius (ex. [52]). En la remissió, s'abreuja el terme de l'entrada (p. ex., *T.* per *Torroja*).

- [52] **Guerxo de Torroja**

«El llamado Joaquin conocido por el Guerxo de Torroja, que reside en esta villa emprendió la fuga» (*Dil. crim.* 1854, el 15.10.1879).

A pesar de les dades escrites, cap dels consultats no ha deixat entreveure el més mínim record.

Torroja
V. *Guerxo de T.*

5.2. *L'ordenació de les entrades*

Els noms de lloc s'ordenen alfabèticament, d'antuvi, prescindint de la part genèrica —és a dir, la que designa la classe de topònim que és— i de les partícules (articles, preposicions i conjuncions) que hi hagi davant de la part concreta, les quals se situen darrere d'aquesta, separats per una coma. En acabat, s'ordenen alfabèticament per la part que queda a la dreta de la primera coma (cf. el § 5.1.1), començant pel primer mot significatiu. Si hi ha un genèric i un concret amb la mateixa grafia, ha d'anar en primer lloc el genèric, i no es considera homògraf del concret. Si el concret és precedit únicament de l'article definit, se situa al capdavant dels noms de lloc que porten qualsevol altra partícula (p. ex., *abadia, l'* va davant de *Abadia, de l'* —també hi aniria encara que anessin tots dos en majúscula—).

L'ordenació segueix el sistema discontinu —és a dir, mot a mot— amb partícules en el cas dels noms compostos i dels elements que queden a la dreta de la primera coma (ex. [53-57] i quadres 1-4).

- [53] **abadia**
abadia, l'
Abadia, de l'
Abadia, el carrer de l'
Abadia, els marges de l'
Abadia, el tros de l'

QUADRE 1

Termes ordenats segons els criteris exposats	Prelació en l'aplicació dels criteris d'ordenació per blocs d'informació		
	Part concreta	Part genèrica (a partir del primer mot significatiu)	Partícules anteposades al primer mot significatiu de la part genèrica
abadia	∅	abadia	∅
abadia, l'	∅ (sobreesentesa)	abadia	l'
Abadia, de l'	Abadia	∅	de l'
Abadia, el carrer de l'	Abadia	carrer de l'	el
Abadia, els marges de l'	Abadia	marges de l'	els
Abadia, el tros de l'	Abadia	tros de l'	el

- [54] **Blanc, la coma d'en**
Blanc, el morral
Blanc, el pou

QUADRE 2

Termes ordenats segons els criteris exposats	Prelació en l'aplicació dels criteris d'ordenació per blocs d'informació		
	Part concreta	Part genèrica (a partir del primer mot significatiu)	Partícules anteposades al primer mot significatiu de la part genèrica
Blanc, la coma d'en	Blanc	coma d'en	la
Blanc, el morral	Blanc	morral	el
Blanc, el pou	Blanc	pou	el

- [55] **Batista, el**
Batista, cal
Batista, la caseta del
Batista, el corral del
Batista, l'era del
Batista de Maçanes, el corral de

QUADRE 3

Termes ordenats segons els criteris exposats	Prelació en l'aplicació dels criteris d'ordenació per blocs d'informació		
	Part concreta	Part genèrica (a partir del primer mot significatiu)	Partícules anteposades al primer mot significatiu de la part genèrica
Batista, el	Batista	∅	el
Batista, cal	Batista	cal	∅
Batista, la caseta del	Batista	caseta del	la
Batista, el corral del	Batista	corral del	el
Batista, l'era del	Batista	era del	l'
Batista de Maçanes, el corral de	Batista de Maçanes	corral de	el

- [56] **Creu, la**
Creu d'en Sister, la
Creu Escapçada, la
Creu Roja, la
Creu Vella, la

QUADRE 4

Termes ordenats segons els criteris exposats	Prelació en l'aplicació dels criteris d'ordenació per blocs d'informació		
	Part concreta	Part genèrica (a partir del primer mot significatiu)	Partícules anteposades al primer mot significatiu de la part genèrica
Creu, la	Creu	∅	la
Creu d'en Sister, la	Creu d'en Sister	∅	la
Creu Escapçada, la	Creu Escapçada	∅	la
Creu Roja, la	Creu Roja	∅	la
Creu Vella, la	Creu Vella	∅	la

- [57] **horta**
Horta

Així mateix, tots els genèrics tenen una entrada pròpia que remet a les entrades que el contenen (cf. el § 5.6).

Si els primers noms de diverses entrades són homògrafs absoluts, es numeren amb números volats compostos en lletra rodona regular a continuació del nom homògraf. Si n'hi ha cap que només contingui remissions, ha d'ésser el primer (ex. [58-60]).

- [58] **Porrera**¹

«Porrera Pedro con Banque Fran[cis]ca» (ILLM 1888).

Porrera²

Vila que formava part del priorat d'Escaladei, situada al sud de Poboleda. Els termes confronten en una extensió de més o menys un quilòmetre, per la zona de les Tosses i la Caixa.

- [59] **Borràs**¹

V. *Pla d'en B., el*.

Borràs²

«cum P. Borraç» i [...].

- [60] **Botí**¹ i **cal Botí**

El cognom —que ja havia estat abundant a partir del segle XVI— [...].

Botí²

«[ose]ph Guell Botí» i [...].

En aquests casos, *Botí* és utilitzat com a renom.

Cal deixar a l'arbitri dels autors, però, la decisió d'ordenar els homògrafs estrictes no afectats per les regles precedents; així, per exemple, la decisió d'anteposar o no els

antropònims (ex. [61]), i també l'ordenació per importància del topònim dins el municipi o territori estudiats (ex. [62]).

[61] **Arbolí**¹

«En Pe[re] erboli del loch de Gratallops» [...].

El primer *Arbolí* que trobem procedent de Gratallops era moliner [...].

Arbolí²

Petita vila de les muntanyes de Prades, que, en alguns moments, també patí el poder desmesurat d'Escaladei [...].

[62] **Gaia**¹

És un nom abundant, a la vila, amb set homes i quatre dones que se'n diuen i l'escriuen *Gaya*. [...].

Gaia²

«T. Sanmpso dit Gaya q^o pages» (MN 1714, 31, die 24 Octobris, 1723).

És l'únic cas que hem vist gaia utilitzat com a renom.

5.3. La transcripció fonètica

Les transcripcions fonètiques de les entrades ens permeten de saber la pronunciació que els parlants d'una contrada fan d'un nom determinat, però és optatiu posar-n'hi en el recull. Aquest fet és especialment rellevant si tenim en compte que les entrades han estat regularitzades ortogràficament i morfològica d'acord amb la normativa actual (cf. el § 5.1.1).

La transcripció es fa d'acord amb l'alfabet fonètic internacional (AFI), se situa al costat dret de l'entrada, a partir del centre de la caixa del text, i es compon en lletra rodona regular; cal vigilar que el cos dels signes fonètics no sigui visualment superior que el del context en què es troba (ex. [63-66]). Si l'entrada és massa llarga, es deixa un quadratí de separació, com a mínim, entre les dues informacions.

[63] **Abeurador, el carrer de P** [lo ka're laβewra'ðo]

PadVe 1889 hi inscrivía quinze propietaris [...].

[64] **Bover i cal Bover** [bo'βe] i ['kal βo'βe]

El cognom és camí de l'extinció: [...].

[65] **Comes Cabraïns, el camí de les** [lo ka'mi ðe les 'komes ka'βrins]

Surt del costat de Sant Cosme. Per les Mates i la Pobleta [...].

[66] **Anglès** [iŋ'gles] / [aŋ'gles]

Una dona es diu *Anglès*, actualment (1999) [...].

Si és possible, la transcripció ha de seguir la disposició de l'entrada, llevat de la inversió inicial de la part genèrica del primer nom (ex. [63] i [65]). En el cas que hi hagi més d'una transcripció possible, les diverses transcripcions han d'anar separades per una barra inclinada entre espais (ex. [66]).

D'altra banda, a l'inici de l'obra hi ha d'haver la clau dels signes fonètics emprats. En principi, es disposarà tot l'alfabet fonètic sencer, independentment dels signes realment emprats.

5.4. *El comentari*

El comentari és el text que afegeixen els autors del recull per a situar geogràficament i històrica l'entrada en qüestió. El text del comentari es compon en lletra rodona regular del cos 10 i amb la primera línia sagnada 0,5 cm (ex. [67]).

- [67] **Mocador, la roca del** [la 'rɔka ðel moka'ðo]
És una roca ampla, grisenca i plana que, a l'extrem superior té una taca de líquen blanc que la gent coneix pel nom de *mocador*. És a la vora dreta del camí de les Borges, més enllà de l'Alzina del Ribera.

Si, dins el comentari, s'esmenten noms de topònims que els autors consideren rellevants en aquell article, sigui perquè coincideixen amb el nom de l'entrada o en són variants, o sigui perquè són significatius per a la informació que aporta els autors, cal compondre aquests noms en lletra cursiva (ex. [68]: «*cal Cosmet del Roques*», etc.). Si només situen el topònim en un indret determinat, però no hi ha la voluntat de destacar-lo, s'han de compondre en rodona (ex. [68]: «carrer del Call», etc.).

- [68] **Roques i cal Roques** ['kal 'rɔkes]
Potser volia dir «de les Roques». A més, la *g* de la segona anotació podria ésser confusió d'escrivà per *q*. La casa és al carrer del Call. També s'anomena *cal Cosmet del Roques*, al carrer Nou, ara coneguda per *cal Cosme del Malugra*.
«Jaume Miró Roques» i «Ramon Miró Roques» (*Val. 1817*).

5.5. *Els extractes documentals*

Els extractes documentals són el conjunt de citacions i de referències bibliogràfiques on s'ha trobat el nom o un dels noms de l'entrada.

El paràgraf dels extractes documentals es compon en lletra rodona regular del cos 9, sagnada 1,5 cm des de l'esquerra. No entra la primera línia, i se separa de la resta del text de l'article deixant mitja línia en blanc. Si a continuació hi ha una altra entrada, la distància augmenta fins a una línia en blanc completa (ex. [69]).

- [69] **Bous, dels** [dels 'bɔws]
Actualment, es parla de *l'Isidret dels Bous*, que no pot tenir res a veure amb aquest del segle XV.
«Johan fill de Moragues dels Bous» (*Comp. 1473, 10r, any 1477*).

Bové
V. *Bover*.

Les informacions que conté cada extracte documental són les següents (ex. [70-72]):

- a) L'extracte o citació literal on figura el nom propi en qüestió, entre cometes baixes.

b) Si s'escau, precedida d'una coma, informació addicional de l'extracte o citació (p. ex., l'any que s'esmenta en el document), o bé un altre extracte o citació entre cometes baixes (els dos últims extractes s'han d'unir amb una *i*).

c) Entre parèntesis, la referència bibliogràfica o documental del fragment de la lletra *a*, disposada tal com segueix:

— l'abreviació de l'obra, composta en lletra rodona si es tracta d'una sigla, i en cursiva si és un escurçament del títol o tot el títol sencer (l'escurçament del títol pot incloure un any en cursiva si aquesta dada forma part del títol);

— separat per un espai, l'any que porta l'obra (p. ex., l'any d'edició), compost en lletra rodona;

— separat per una coma i un espai, el foli (o pàgina o una altra referència concreta dins l'obra), compost en lletra rodona si és un número aràbic, en versaleta rodona si és un número romà i en cursiva l'abreviació *r* ('recto') o *v* ('verso'), si s'escauen;

— separat per una coma i un espai, la data a què fa referència el fragment citat, compost en lletra rodona (si es tracta d'un any, ha de portar la paraula *any* al davant), si s'escau.

d) Un punt i coma de separació entre extracte i extracte, o bé un punt final si s'acaba el paràgraf.

[70] **Moixones, les**

[lez mi'ʃones]

[...]

«in loco que vocatur Moxona [...] in via qua vadit apud Valclara» (MN 1243, 17^v, any 1287); «in loco quae vocatur la Moyxona» (MN 1243, 58^v, any 1300); «la Careta sive la Moxona» (MN 1548, 134^r, XXIII mensis Aprilis, 1554); «vocata la Mujona» (MN 1548, 240^r, 10 mensis Julij, 1559); «a la Mayxona [...] de mijjorn ab lo cami dels Plans» i «alla Muyxona» (*Val. 1576*, 12^r i 13^r); «partita vocata la Moixona [...] cum Rivo» (MN 1698, 103, die 12 mensis Septembris, 1700); «Un altre tros nomenat la Muyxona [...] a migdia en lo Barranch que va a Servia» i «Un tros a la Muxona [...] a tr[amunta]na en lo Baranch» (*Val. 1712*).

[71] **Quadrada, la font**

[la 'foŋ kwa'ðraða]

[...]

«Jeroni Miró [...] adobava la Font Quadrada», any 1666 (*Lladon*, 148); «set sous per fer netejar [...] la Font Quadrada», any 1689 (*Lladon*, 163).

[72] **Pibernat**

[piβer'nat]

[...]

«cum la vidua Pibernada» (MN 1520, 164^v, XVII die mensis Octobris, 1525); «Matheu Pibernat majoral del Hospital en lo any 1657» (*Hospital 1657*, 2ⁿ); «Juan Pibernat», «Pere Pibernat menor», «Josep Pibernat», «Jesinto Pibernat» i «Jaume Pibernat» (*Val. 1692*); «inventari dels bens de Margarida Pibernat» (MN 1698, 149, die 29 mensis Januarij, 1702); «Pere Joan Pibernat» (*Val. 1712*); «Ramon Piberant pages» (MN 1801, 131^v, 22 octubre).

5.6. Les remissions

En un article, en comptes de comentari i extracte documental, podem trobar, sota l'entrada, una remissió a una altra entrada o a diverses d'entrades, la primera de les quals és precedida per l'abreviatura *V.* 'Vegeu'. Les entrades a les quals remet es componen en lletra cursiva, separades per comes en rodona (ex. [73]).

- [73] **riu**
V. *Anglès, Carabassó, Cova, Esplugues, Esquirola, Febró, Idrella, Olivar, Pineda, Prades, Ríbera, Salaviner, Sec, Siurana, Tosca.*

Com podem veure, l'entrada a la qual es remet figura només fins a la primera coma o fins a les conjuncions *i* o *o*, segons el cas, llevat que hi pugui haver confusió amb una altra entrada (ex. [74]).

- [74] **Alberadó, de l', i Alberador, l'**
V. *Abeurador, de l'.*

Els genèrics de toponímia (*cala, camí, carrer, casa, corral, font, obac, riu*, etc.) tenen entrada pròpia i remetent a totes les entrades que duen aquest genèric. Si remet a un nom que ha caigut en desús, l'entrada a la qual remet va precedida d'un asterisc (ex. [75]).

- [75] **corral**
V. **Casa de la Vila, Llobera, Maria Santa, Pau, Pilotes, *Senyor Baró.*

Si l'entrada a la qual es remet inclou també el mot d'entrada abans de la primera coma, aquest mot apareix només amb la inicial seguida d'un punt (és a dir, s'abreuja) (ex. [76-77]).

- [76] **Amunt**
V. *Vilella d'A.*
- [77] **molins**
V. *Vent, els m. de.*

Si l'article conté informació, la remissió va encapçalada per l'abreviatura *V. t.* 'Vegeu també' (ex. [78]).

- [78] **Caus de l'Àguila**
«cum vinees dels caus de la Àguila» (MN 1300, 38r, any 1301).
V. t. *Coves de l'Àliga*, que n'és un equivalent.

Si un topònim o un antropònim té la part concreta composta, el comentari apareix en l'entrada del primer mot que en fa part. El segon mot té entrada pròpia i remet al primer mot del grup (ex. [79]).

- [79] **Font de l'Àguila, el barranc de la**
Es tracta d'un barranc que neix al peu de la cinglera de Montalt i baixa fins al riu de Cartoixa, a l'extrem septentrional del territori. El recorregut traça la partió entre els termes de la Morera i la Vilella Alta. Desnivell pronunciat i ple de vegetació.

Àguila
V. *Font de l'À.*

6. Els apèndixs

Com hem dit al començament (cf. el § 2.d), consten d'una o més llistes de partides i trossos de terra, de llocs d'anomenada, de cognoms, de renoms, de noms de casa, de termes veïns, etcètera.

Totes aquestes llistes estan ordenades alfabèticament, i els elements que les componen en un paràgraf de text normal seguit, sense cap tipus d'inversió i se separen mitjançant una coma de l'element que els segueix, encara que sigui l'últim. Si es tracta de noms en desús, van precedits d'un asterisc (ex. [80]).

[80] VI. TERMES VEÏNS

Les Besses, les Borges, *Castellot, Cervià, la Fumada, *el Masroig, la Pobla de Cérvoles, Ulldemolins, Vallclara, Vilanova de Prades, el Vilosell, Vinaixa.

De vegades, la llista porta un text de presentació que es compon en paràgraf a part i se separa de la llista per una línia en blanc.